

Apologetika

Lélekvándorlás a Bibliában

Oktató:

Prof. Dr. Almási Mihály

Agócs Béla

BTA MA II.

2018/2019 Tanév

Bevezető

Az emberi képzelőerővel sokszor csak az emberi hiszékenység tud vetekedni. Hogy mi motivál bennünket, arra hogy teremtsünk magunknak hamis isteneket, elgondolásokat, annak több oka is lehet. Gyerekkorunkban például ki ne hitt volna a télapóban? Hittünk benne, mert egyrészt befolyásos emberek (a szüleink) mondták nekünk, másrészt pedig, mert akartunk hinni benne. Ez a hit előbb-utóbb megszűnik, de többségben vannak azok az elképzelések, amelyeken nem fog az idő, és kortól, iskolázottságtól és minden egyébtől függetlenül táptalajra talál, és kitarthat akár az ember élete végéig.

Ezek közé tartozik a lélekvándorlás, amelynek világszerte megközelítőleg 1 milliárd híve van¹ elsősorban Indiában, de a nyugati világban is sokan vallják.

Hogy miért vagyunk rá ennyire fogékonyak? Indiában könnyen elintézhetnénk a kérdést azzal, hogy mindenki ebbe született bele. De mi a helyzet nyugaton?

Személyes példammal kezdeném, ugyanis a '90-es évek elején jómagam is belecsöppentem a sűrűjébe. Még 20 éves sem voltam, amikor Magyarországon először működhetek törvényesen és nyilvánosan nem csak a történelmi egyházak, hanem minden más is, mint például a Magyarországi Krisna-tudatú Hívők Közössége². Egy olyan egyház, amely tulajdonképpen a hinduizmusnak a nyugat számára emészthetőbb változata. Már korábban is olvastam Egely Györgynek a természet törvényeivel nem magyarázható jelenségekről szóló könyveit, vagy Uri Geller írásait, aki a kanálhajlítgatásairól ismert a leginkább. Mindezek azt erősítették meg bennem, hogy nem csak az anyagi világ létezik. Nem kellett sok, hogy a Krisnások felébresszék bennem a kíváncsiságot a lélekvándorlás iránt. Ez olyannyira sikerült, hogy intenzíven jártam a templomukba, hogy magamba szívjam ezt a titokzatos tudást, és a szívélyes fogadtatás is közrejátszott abban, hogy kis híján én is szerzetes lettem. Hogy másoknál mi játszik főszerepet, csak találgatni tudok, hiszen mindenki története más, és más. De ami közös keresztmetszet lehet, az talán elsősorban az, hogy szeretnénk mi magunk megfizetni a rosszért, és kiérdemelni a jóért járó jutalmat. Aki úgy érzi, hogy elrontotta az egész életét, még ő is könnyebben elfogadja a sorsát, ha az valamely korábbi életében elkövetett cselekedetei miatt van, illetve kapaszkodhat abba, hogy a következő életében még minden jóra fordulhat. Ha pedig mindeközben ragaszkodik ahhoz, hogy keresztény legyen legalább a saját maga szemében, akkor igazolást is fog keresni a hitére a Bibliában.

¹ <https://hu.wikipedia.org/wiki/Hinduizmus>

² https://hu.wikipedia.org/wiki/Magyarorsz%C3%A1gi_Krisna-tudat%C3%BA_H%C3%ADv%C5%91k_K%C3%B6z%C3%B6ss%C3%A9ge#A_Krisna-tudat_Nemzetk%C3%B6zi_Szervezete

A Lélek Élete a Bibliában

Ahogy azt mondani szokták, a Bibliából minden bebizonyítható, és annak az ellenkezője is. Nem kell más hozzá többek között, mint a szöveggörnyezet, illetve az összefüggések mellőzése, és viszkető fülek.

2011-ben jelent meg Szalai András *Más Jézus, más lélek, más evangélium* című, hiánypótló könyve, amelyben a szerző nem csak a félreértelmezett igeverseket gyűjti össze, hanem magyarázatot is nyújt azok helyes értelmezésére.

Nem lehet helyes Istenképünk, ha az emberképünk helytelen, és igaz ez fordítva is. Hogy az emberképünk hol tud félresiklani, annak okait Szalai három kategóriába helyezi, amelyek megtalálhatók egyes vallási irányzatokban:

1. A lélekvándorlás, amely a hindu vallás központi eleme. Ennek lényege, hogy a lélek egy tanulási folyamat révén jut el a tökéletességre, és válik végsősoron maga is istenné. Ez a hosszú folyamat természetesen megköveteli, hogy a lélek testről, testre vándoroljon a cselekedetei szerint az alacsonyabb létformából indulva, a magasabb felé, amelyben az illető erőszakos halála megszakítja ezt. Ekkor a lélek kénytelen újból ugyanabba a testbe megszületni, így bármely élőlény megölése, a folyamatba való durva, ezért tiltott beavatkozásnak minősül. Ez az elgondolás eredményezte például a vegetarianizmust, vagy a tehén szent állatként való tiszteletét, hiszen ez az embert megelőző létforma. A vallás így a mindennapokban is gyökeret tud verni. Jómagam is több mint egy évig maradtam szigorú vegetáriánus annak ellenére, hogy magában a lélekvándorlásban már nem hittem. Ez a vallási irányzat is hatással tud lenni más vallásokra, filozófiákra anélkül, hogy tanait egy az egyben átvették. Ez történt egyes ókori görög filozófusok, a középkori zsidó kabbalisták, és a mai ezoterikus "keresztények" esetében is.
2. A léleknek a preegzisztenciája vagyis, a lélek már a testet öltés előtt létezett, csak vár, hogy beköltözhessen. Ez az elgondolás hatással volt Órigenészre, de manapság is megtalálható az iszlámban, az Unitárius Egyházban, illetve a mormon vallásban, amely szerint még Isten is valaha ember volt sőt, az ember is válhat istenné.³ A testet öltés egyedül Jézus esetében figyelhető meg. Az inkarnáció nem összetévesztendő azokkal a bibliai beszámolókkal, amikor gonosz szellemek, ördögök szállnak meg embereket.

---

³ Lorenzo Snow-ra eredeztethető vissza, akinek a kijelentése: "As man now is, God once was; as God is now man may be." Joseph Smith is nyilvánosan megerősítette 1844. április 7-én a The King Follett Discourse-ban. A Tan és szövetségek 130. részénél látható, hogy ez tantétel.

3. A lélek halandósága, pontosabban a lélekalvás, amely a léleknek a test földi halála utáni tudatlan állapotát jelenti. Az adventista háttérű egyházak jellemzője, melyek közül a legismertebb a Jehova Tanúi Egyháza. Ezen tanítás velejárója például, hogy nincs bűnhődés, hiszen ennek feltétele az, hogy a lélek öntudati állapotban van, tehát érez. A lélekalvás minden, nem univerzalista egyház tanításának az alapja, amely tagadja a pokol létezését.

Lélekvándorlás és karma

Az 1Mózes 9:6-et veheti elő az, aki a lélekvándorlás szükségességéhez keres fogódzót:

"Aki ember vérént ontja, annak vérént ember ontja."

Ez ugyanis mintha egy törvényszerűséget írna le, ami a karmát, mint a cselekedeteinkért kapott jutalmat, illetve jelen esetben büntetést bizonyítja. Mintha a tetteink következménye elkerülhetetlen lenne. Ez az elgondolás viszont semmi teret nem hagy a kegyelemnek, ugyanakkor, például a hinduizmus megkívánja részünkről a kegyességet, ami egy érdekes ellentmondás. De hogy az igeversünkönél maradjunk, fontos megjegyezni, hogy az özönvíz után járunk, amikor csak egy háznép él a földön. Ezért is a fő hangsúly az emberi élet értékén van. A tiszteletének a hiánya vezetett az özönvízhez is. Ezen túl azonban nem csak Isten az, aki számon kéri egy ember halálát, hanem akár egy másik emberen keresztül is lesújthat a haragja. Példaként említem a zsidókat, akik egész népeket irtottak ki isteni parancsra olyan gonoszságok miatt, mint például a gyermekáldozat.

Aki törvényszerűséget keres, megtalálhatja azt a Jelenések 13:10-ben is: *"Ha valakire fogság vár, fogságra jut; ha valakinek kard által kell meghalnia, kard által hal meg"*. Ez a rész azonban nem egy általános érvényű kijelentés, hiszen csak a hívőknek szól. Ugyanolyan következményekre hívja fel a szentek figyelmét, akik ellenállnak a Sátánnak, mint a János 15:20-ban.⁴ A keresztényt érő megpróbáltatások azonban nem büntetések valami rosszért, hanem kiváltság. Nem fájdalommentességről van szó, hanem a Krisztus jelenléte miatti örömről, ami a hívőt végigkíséri az Úr napjáig.

*"...amilyen mértékkel mértek, nektek is olyannal mérnek majd"*⁵

Három helyen, két különböző helyzetben mondja ezt Jézus, de egyszer sem arra utal, hogy mindenki azt kapja, amit érdemel, ellenkezőleg. Arra szólít fel, hogy szeressük

⁴ "Ha engem üldöztek, titeket is üldözni fognak"

⁵ Máté 7:2; Márk 4:24; Lukács 6:38

ellenségeinket, és ne ítélkezzünk felettük, mert a mi ítéletünk nagy valószínűséggel hamis. Arról nem is beszélve, hogy az egyik legrosszabb, amiért az ember imádkozhat, az az igazág, hogy azt kapja, amit megérdemel. A probléma természetesen nem az igazsággal van. A Márk 4:20-nál ugyanis éppen arra ösztönöz am idézett szakasszal, hogy fogadjunk be minél többet belőle. Végül pedig, hogy az ítélet nem egy automatára, hanem egy személyre van bízva, az is bizonyít, hogy Jézus ráadást, illetve annak a kevésnek az elvételét is ígéri, ami van. Karmahívó legyen a talpán, aki ez alapján el tudna igazodni.

"...amit vet az ember, azt fogja aratni is..."⁶

Itt sem arról van szó, hogy a múltunk határozza meg a jövőnket, hanem ellenkezőleg. A hívó jelenben végzett cselekedetei a meghatározóak. Így lehetet egy gonosztevő is Jézussal még aznap a paradicsomban, és így kárhozhat el egy "Teréz anya" is, ha nem hisz. Isten bárkit üdvözíthet, nincs az a cselekedet, ami csorbíthatná szuverenitását. Ezt is jelenti Istennek lenni.

Ebbe a sorba illik bele továbbá, az "aki kardot ragad, az kard által vész el"⁷, vagy a "szemet szemért, fogat fogért"⁸ kifejezések is, de a szöveggörnyezetet megvizsgálva látható, hogy egyik sem támogatja a karma létezését sőt, ellenkezőleg, hiszen például utóbbi nem az arányos büntetést szorgalmazza, hanem az emberi bosszúnak igyekszik felső határt szabni. A zsidó közfelfogásnak részei voltak az áldások, és az átkok is, amelyek akár generációkon is átíveltek. Ebből is kiindulva tették fel Jézusnak a következő kérdést: " ...Mester, ki vétkezett? Ez vagy a szülei, hogy vakon született?"⁹Kétségtelen, hogy összefüggést véltek felfedezni. Ha bármi reményünk is lenne, hogy itt esetleg a karma folytán lett vak a gyermek, az szertefoszlik, mihelyst jobban megnézzük Jézus reakcióját. Ő ugyanis cáfol minden hasonló feltételezést és új értelmet is ad neki. Ugyanakkor Isten ma is képes meggyógyítani bennünket. Nem csak testileg, hanem lelkileg is.

Felületesen szemlélve, a lélekvándorlás gondolata megérlelődhet, Illés és Keresztelő János esetében is.¹⁰ Mintha Jézus arról beszélne, hogy Illés próféta, Keresztelő Jánosban reinkarnálódott volna. A teljes történet azonban ellentmond a reinkarnáció tanának is, hiszen Illés újból megjelenik az átváltozás hegyén, ez pedig nem lenne szabad, hogy megtörténjen.

⁶ Galaták 6:7

⁷ Máté 26:52

⁸ 2Mózes 21:24; 3Mózes 24:20; 5Mózes 19:21

⁹ János 9:2

¹⁰ Máté 10:14; 17:12

Egy kifejezés félreértelmezése is eredményezhet téves következtetést. Ilyen például, ha nem ismerjük a hebraizmust, és az Isten fia kifejezésből arra következtetünk, hogy Jézus született, vagy például, ahogy a mormonok is következtetnek, Krisztusnak kell, hogy legyen anyja is. Hasonló hibába eshet az is, aki Jakab levelét olvasva, a 3. rész 6. versénél¹¹ arra gondol, hogy az "életkörünk" kifejezés egy bizonyos körforgásra utal, mintha az apostol az orphikus misztériumvallástól¹² kölcsönözte volna ezt a fogalmat, és ő is hitt volna a lélekvándorlásban. Holott csak arról van szó, hogy ezúttal a szövegű fordítás csapdájába estünk, itt ugyanis Jakab is csak a nyelv pusztító hatásáról beszél, és a pletykálkodás, rágalmozás ellen szól, mint ahogy azt teszi például az első zsoltár is. Hasonló helyzetben tehát a szövegkörnyezet vizsgálata mellett érdemes megnézni más fordításokat, ha valami gyanúsat találunk.

Az újjászületés kapcsán megmosolyogjuk Nikodémust. Nem értette ugyanis Jézust, amikor azt mondta neki, hogy újonnan kell születni, ugyanakkor helyes volt az elgondolása, hogy nem születhet meg valaki még egyszer. Egyesek mégis arra a következtetésre jutnak ezt a részt¹³ olvasva, hogy sokszor kell valakinek megszületnie, mire eléri az isteni állapotot. A félreértés oka ebben az esetben is a nyelvi különbségekben keresendő. Ne feledjük, hogy Jézus arámul beszélt, és Jánosnak ezt kellett görögül leírnia. Igaz, nem tudjuk pontosan, hogy hangzott a mondat arámul, de a szövegkörnyezet itt is segít kiválasztani a legmegfelelőbb fordítást a lehetségesek közül. Ez pedig az, hogy felülről, Isten által szükséges újjászületnünk. A szövegben található "Isten országa", nem is a mennyre utal, hanem az Ő királyságára, amelynek eljöveteleért imádkozhatunk sőt, hívőként magunk is megtapasztalhatjuk az uralkodását még a földi életünk során. Nikodémus sem egy következő életben gondolkodott, hanem arra keresett választ, hogy hogy mehet vissza valaki az anyja méhébe. Végül pedig, az újjászületést nem egy távoli jövőben bekövetkező szükségszerűségként írja le a Biblia, hanem olyannak, amivel kár késlekedni. Ahogy Pál apostol is mondja, "...*Íme, most van a kegyelem ideje! Íme, most van az üdvösség napja!*"¹⁴, utalva itt az Ézsaiás 49:8-ra.¹⁵ Tehát nyoma sincs a reinkarnáció szükségességének, vagy az arra való utalásnak.

¹¹ "A nyelv az a tagunk, amely egész testünket beszennyezi, és egész életkörünket lángba borítja, maga meg a pokoltól fogott tüzet" Jakab 3:b - A Szent István Társulat 1974-es fordítása

¹² <https://hu.wikipedia.org/wiki/Orfikusok>

¹³ "Ne csodálkozz, hogy ezt mondtam neked: Újonnan kell születnetek." János 3:7

¹⁴ 2Korinthus 6:2

¹⁵ "Ezt mondja az Úr: A kegyelem idején meghallgatlak, és az üdvösség napján megsegítelek."

A lélek preegzisztenciája

Ez a feltételezés akár az istenkáromlás határait is feszegeti, hiszen ha van nagyon sok lélek, ami csak arra vár, hogy testet ölthessen, akkor az azt az érzést keltheti bennünk, hogy a mi létezésünk sokkal korábbra nyúlik, mint valójában sőt, akár "egyidősek" is lehetünk Istennel is. A Szentírásban találunk ugyanakkor olyan verseket, amelyek a világra jöttünk előtti létezésünkre utalnak. Jeremiásnak például ezt mondja Isten: *"Mielőtt megformáltalak az anyaméhben, már ismertelek, és mielőtt a világra jöttél, megszenteltelek, népek prófétájává tettelek."*¹⁶ Tehát kétségtelen, hogy már a megszületésünk előtt is létezőnk, hiszen Isten akár előtte is elkezdheti bennünk a munkáját, és léphet kapcsolatba velünk. Nem szabad figyelmen kívül hagynunk viszont azt a lényeges részletet, hogy maga a megformálás már az anyaméhben történik. Ha előtte is léteznénk, ez a felkészítés már jóval azelőtt is megtörténhetne, erre azonban semmi sem utal. Ennek a versnek a jelentőségét abban is látom, hogy ez is amellet szól, hogy az élet a fogantatáskor kezdődik, nem pedig a megszületéskor. Fogantatás előtti létezésről egyedül Jézus esetében beszélhetünk sőt, Ő mindig is létezett.¹⁷ Nem lehetséges-e, hogy Jézus inkarnációja nem egyedi eset, hanem olyan szabály szerint történik, amelyet mindannyian követünk? Ha ez így lenne, akkor az emberek is a mennyből kellene, hogy származzanak, csak hogy ez nem így van. Létezik ugyanis egy óriási különbség. Krisztus fentről, mi pedig e világból valók vagyunk.¹⁸ Elég, ha csak Ádám példáját megfigyeljük. Isten először formálta meg a testét, és csak azután adott bele életet, tehát nem arról van szó, hogy Ádám lelke már készen várakozott volna a testre.

Isten nem az eseményekre reagál, ellenkezőleg. Mindent előre eltervez. Ez látható a kiválasztásunkban is, amely már a világ teremtése előtt megtörtént.¹⁹ Hogy választhatott volna ki Isten bennünket, ha nem létezőnk már a világ keletkezése előtt? A válasz a "Krisztusban" kifejezésben keresendő. Ez, és szinonimái tízszer is megtalálhatók az Újszövetségben. Mint ahogy a Biblia más részeire is igaz, itt sem mi vagyunk a középpontban, hanem Jézus. Az említett szakasz is róla szól, Ő a kiválasztott, és a szerep, amit vállalt, szintén akkor lett kijelölve neki, hogy Ő legyen az, akiben lennünk kell.

¹⁶ Jeremiás 1:5

¹⁷ "Kezdetben volt az Ige, és az Ige Istennél volt..." János 1:1 "Az Ige testté lett, közöttünk lakott..." János 1:14

¹⁸ "Ő így folytatta: Ti lentről valók vagytok, én pedig fentről való vagyok; ti e világból valók vagytok, én nem e világból való vagyok." János 8:23

¹⁹ "Mert őbenne kiválasztott minket magának már a világ teremtése előtt..." Efézus 1:4

Isten tervezéséről árulkodik a Róma 8:29:30 is.²⁰ Ennek kapcsán felmerülhet a kérdés, hogy hogyan tervezhetett velünk, ha nem is léteztünk még? Mi még azt sem tudjuk megtervezni, hogy a gyermekünk fiú legyen, vagy lány, de ne kövessük el a szokásos hibát, hogy Istent a mi képességeink szintjére hozzuk, és vonakodva engedünk teret az Ő hatalmának, és szuverenitásának. Ahogyan a fazekas előre el tudja dönteni, hogy milyen edényből hány darabot készítsen, még mielőtt a hozzávaló anyagtömböt szétválasztaná, úgy Isten is képes arra, hogy kitöltse az élet könyvét anélkül, hogy a nevek tulajdonosai léteznének.

A Bibliában több helyen is megtaláljuk az Isten gyermekei, fia kifejezést. Lehetséges az, hogy mégsem elsősorban a szüleink gyermekei vagyunk, hanem Istené, általa jöttünk létre a szellemvilágban jóval korábban? Amiért szimpatikus lehet ez a gondolat az az, hogy ez is többnek mutatja az embert, mint ami valójában. Ugyanis nem csak arról van szó, hogy örökbefogadás által válunk fiakká, tehát kegyelemből, hanem arról is, hogy ez nem is vonatkozik mindenkire, kizárólag a hívőkre. Azt pedig mégsem mondhatjuk, hogy a keresztények a világ kezdete előtt születtek, a nem hívők pedig csak a földi születésükkor. Az "Isten nemzetsége vagyunk"²¹ kifejezés is azt sugallhatja egyeseknek, hogy Isten gyermekei vagyunk. Istennek köszönhetjük a létezésünket, ez való igaz, még ha nem is teljesen közvetlenül. Pál mondanivalója mögött viszont itt elsősorban az ál, hogy megértesse a többistenhívő görög hallgatóságával, hogy csak egy Isten létezik, akinek köszönheti az egész univerzum a születését, és fennmaradását. Másrészt pedig küzdött a "mi - ők" mentalitással hangsúlyozva azt, hogy nincs különbség a népek között, Krisztusban mindenki üdvösséget nyer, aki hisz. Nem utolsósorban pedig, egy közös őstől, Ádámától és Évától származunk, tehát ilyen értelemben is egy nemzetséghez tartozunk. Amint pedig azt korábban is említettem, ha az első emberpár a földön született, akkor mi, a leszármazottai is itt kellett, hogy szülessünk.

Érdemes szót ejteni a Zsidókhoz írt levélről is, amely Istent, a lelkek Atyjának nevezi.²² Azon túlmenően, hogy itt is örökbefogadásról van szó, azt is láthatjuk, hogy a levél írója a földi, illetve a mennyei Atyát hasonlítja össze. Földi viszonylatban is sokkal inkább azt tartjuk szülőnek, aki felneveli a gyermeket, nem pedig azt, aki világra hozza. Isten nem csak apaként nevel bennünket, hanem sok földi szülővel szemben Ő mindig következetes, és

²⁰ "Akiket ugyanis eleve ismert...", "...előre erre rendelt..." Róma 8:29-30 SZIT

²¹ ApCsel 17:29

²² "S aztán test szerinti apáink is fenyítették bennünket, mégis tiszteltük őket. Nem kell-e hát sokkal inkább a lelkek Atyjának engedelmeskednünk, hogy így elnyerjük az életet?" Zsidók 12:9

szerető. Ezért érdemli ki még inkább az engedelmességünket. Természetesen itt is igaz, hogy csak azok nevezhetik atyjuknak, akiket újjászült, és örökbefogadott.

Lélekhalandóság és lélekalvás a Bibliában

A lélek halandóságáról semmilyen konkrét tapasztalatunk nincs, hiszen az anyagi, és a szellemi két teljesen különböző világ. Vannak olyan hiedelmek, mint például hogy a macskáknak 9 életük van, illetve egyesek állításuk szerint a halálból jöttek vissza, de a lelkük nekik sem szűnt meg létezni, vagy került tudatlan állapotba. Az egyetlen megbízható fogódzó ezen a téren is a Biblia marad, mindkét tábor részére.

Vannak ugyanis olyanok, akik szerint az embernek is ugyanolyan lelke van, mint az állatoknak, tehát halandó. Ezt látják igazolva a Prédikátorok könyve 3:19-ben.²³ Sok szempontból én is ugyanolyan vagyok, mint többmillió másik ember. Más szemszögből nézve viszont ez nem mondható el. Érdekes az előbbi versnél is megfigyelni, milyen szempontból is tette az Írás ezt a megállapítást. A fő mondanivaló az, hogy Isten nélkül az élet hiábavaló. Ezen alapgondolat mentén tűnődik, hangosan gondolkozik az író, és arra a megállapításra jut, hogy a földi sorsa mindkettőnek ugyanaz, porrá lesz. A 21. versből viszont kiderül, hogy azt, hogy aztán a léleknek mi lesz a sorsa, még a szerző sem tudja. Az állatok és az emberek viszont másként élik meg a halál közeledtét. Mindkettő ösztönösen fél tőle, az embernél viszont ez Istenfélelemmel is párosulhat, amely aztán visszahat az életére.

Vannak ugyanakkor olyan versek is, amelyek konkrétan a lélek meghalásáról, megöléséről beszélnek.²⁴ Ezek a fordítások, ha szó szerint vesszük őket, félrevezetnek, mert itt nem az ember egyik alkotóelemének a megöléséről van szó, hanem a lélek alatt az egész ember értendő. A Máté 10: 28²⁵ viszont látszólag nem hagy nekünk teret a "kimagyarázásra", itt ugyanis szó esik nem csak a test, hanem a lélek haláláról is. Az evangélista célja itt sem az, hogy a lélek halandóságáról írjon. A tanítványok érthető módon, és joggal félnek az emberek reakciójától, hiszen látták, hogy a mesterük tanítását hogy fogadták, és ők sem számíthattak jobb sorsra. Jézus nem azt mondja, hogy legyenek bátrak, hanem hogy

²³ "...ugyanolyan lélek van mindegyikben, nem különb az ember az állatnál" Prédikátorok 3:19

²⁴ "...Annak a léleknek kell meghalnia, aki vétkezik." Ezékiel 18:4; "...minden lélek, valamely nem hallgatand arra a prófétára, ki fog irtatni a nép közül." ApCsel 3:23, "És levágának minden lelket, a mely benne vala, megölvén őket fegyver élével..." Józsué 11:11

²⁵ "Ne féljete azoktól, akik a testet megölik, de a lelket meg nem ölhetik. Inkább attól féljete, aki mind a lelket, mind a testet elpusztíthatja a gyehennában." Máté 10:28

legyenek racionálisak. Van félnivalójuk az emberektől, de Istentől több okuk van félni, tehát teljesen rendben van, ha valakiben van félsz az evangélium hirdetése során, de döntsön logikusan. Jobban jár, ha inkább Istent féli, mint az embert, hiszen egyedül Ő az, aki a lelket el tudja pusztítani. Ami pedig a gyehegnát illeti, az tulajdonképpen egy akkori hulladékégető volt, amelynek a képe egybeolvadt a végső ítélet utáni tűz tavával, tehát itt nem az ember fizikai halál utáni, állapotáról van szó.

Amint azt korábban említettem, többek között a Jehova tanúi vallják a halálalvást. A velük való beszélgetések során általában a Példabeszédek 9:5-öt idézték, amely szerint *"...a holtak semmiről sem tudnak..."* Ez tehát egy élő, de tudat nélküli állapotot sugall. A szövegkörnyezetet megvizsgálva azonban az összkép ismét másnak bizonyul. A szakasz mondanivalója ugyanis itt is az, hogy az Isten nélküli élet céltalan. Amíg élünk, van lehetőség, hogy ez megváltozzon, de a halottaknak erre esélyük sincs. Sőt, azok a dolgok, tervek, amelyekért küzdöttek, szintén megszűnnek a számukra. Arra igyekszik buzdítani tehát, hogy használjuk ki, hogy élünk, hogy fordulhatunk Istenhez, mert e kettő adta lehetőségek mind megszűnnek létezni a halott számára.

Aztán találkozhatunk olyan kifejezésekkel, amelyek szerint a holtak csak alszanak.²⁶ Ezek azonban csak szépítő képek a halál leírására, nem pedig a lélek állapotát hivatottak leírni.

Végszó

Nem csak Bibliában történő tanulmányozásunk, hanem - különösen a technika adta lehetőségek révén is - például egy weboldal, vagy egy beszélgetés során is találkozhatunk olyan elgondolásokkal, amelyek elsőre ugyan meghökkentőek, de teljesen logikusnak tűnnek. A fenti téma vizsgálata megerősített abban, hogy a felületes, "hobbikereszténység" mennyire veszélyes lehet egy hívő hitéletére. Nem csak a lélek halandóságára gondolok, hanem van számos más terület is, amelynél nem csak a béreai zsidók²⁷ gondosságára van szükségünk, hanem elsősorban a Lélek vezetésére is, amelybe imádság által kapaszkodhatunk. Egyébiránt pedig nagyon jónak tartom ezeket a kihívásokat, mert arra indítanak, hogy elmélkedjek az Úr igéjén, és ne csak a kiemelt verseket, vagy azok környezetét vizsgáljam meg, hanem keressek más verseket is, amelyek a témához kapcsolódnak, még ha elsőre ellentmondásosnak tűnően is.

²⁶ "Azok közül, akik a föld porában alszanak, sokan felébrednek majd..." Dániel 12:2; "A kik a Krisztusban elaludtak..." 1Korinthus 15:18

²⁷ ApCsel 17:11